

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas attīstības koncepcija.

[1] Atsaucoties uz izsludināto konkursu uz Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas priekšsēdētāja vietnieku civiltiesību jautājumos, ņemot vērā Tieslietu padomes 2019. gada 15. martā apstiprināto „Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtība” noteikumus, iesniedzu savu redzējumu par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas attīstību (tiesas attīstības koncepciju).

[1.1] Tiesas priekšsēdētāja vietniekam, kā tiesnesim un tiesu iestādes vadītājam, kurš aizstāj tiesas priekšsēdētāju tā prombūtnes laikā, svarīgi nodrošināt tiesu iestādes darbību atbilstoši tiem darbības virzieniem, kurus tiesas priekšsēdētājs uzskatīja par pamatu tiesas darbībai un attīstībai.

[1.2] Lai arī attiecībā pret kolēģiem esmu viens no jaunākajiem Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesnešiem, tomēr, strādājot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā, iepazīstoties ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas darba organizāciju, pilnībā atbalstu Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas priekšsēdētāja redzējumu par tiesas darba organizāciju un attīstību, kā arī iesaistīšanos dažādos būtiskos visas tiesu varas attīstības pasākumos.

Jebkuras iestādes vai uzņēmuma vadītājam, plānojot un organizējot iestādes darbu, svarīgs ir darbs komandā. Ievērojot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas priekšsēdētāja uzņemto virzienu tiesas attīstībā, ievērojot paredzēto priekšsēdētāja vietnieka darbības tvērumu (darbību civiltiesību jomā), uzskatu, ka komandas darbā, piedaloties ar savu skatījumu un priekšlikumiem, varēšu aktīvi līdzdarboties ar tiesas priekšsēdētāju ne tikai tiesas darbības mērķu sasniegšanai, bet arī stiprināt un sasniegt visas tieslietu nozares izvirzītos mērķus (piemēram, stiprināt un vairogt uzticību tiesai, būt vairāk atvērta sabiedrībai utt.).

[2] Stratēģiskā vadība.

[2.1] Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa ir vispārīgās jurisdikcijas pirmās instances tiesa, kas nozīmē, ka Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā tiek iztiesātas visa veida krimināllietas un civilīetas, izņemot likumā noteiktos sevišķos piekrišanas un pakļautības noteikumus, kā arī administratīvā pārkāpuma procesa lietas.

Tiesu vara tiek īstenota atbilstoši tiesiskuma principam, kas nozīmē, ka tiesnesis ir neatkarīgs un pakļauts tikai likumam. Tādējādi galvenais mērķis, kura sasniegšanai jādarbojas tiesu varai, ir tiesu varas neatkarīgas nodrošināšana un stiprināšana. Šo mērķi var sasniegt ar kvalitatīvu tiesas spriešanu, kas sasniedzams ar lietas dalībnieku procesuālo tiesību nodrošināšanu, gan arī tiesas nolēmumu argumentēšanu. Tas nozīmē, ka jānodrošina gan procesuālo normu, gan materiālo tiesību normu piemērošana tādā veidā, lai lietas dalībniekam būtu pārliecība, ka tiesu vara ir sadzirdējusi viņa argumentus un izdarījusi tiem atbilstošus likumīgus un taisnīgus secinājumus nolēmumu veidā. Šī mērķa sasniegšanai būtiska ir ne tikai tiesas un tiesnešu iesaiste, bet arī tiesas darbinieku iesaiste.

[2.2] Uzskatu, ka šo mērķi var sasniegt vairākos veidos:

- tiesnešiem un darbiniekiem definēt un skaidrot tiesas darbības mērķus, lai tiesnešu darbs būtu vērsts ne tikai uz strīdu risināšanu, bet uz kopēju mērķu sasniegšanu;

- turpināt attīstīt un pilnveidot darba vidi, nodrošinot mūsdienīgus darba apstākļus, kas vairo motivāciju gan tiesnešu, gan darbinieku vidū;
- nodrošinot darba organizatoriskos pasākumus;
- veicinot un atbalstot tiešsaistes procesus, kuri vērsti uz profesionālo pilnveidi un tiesu sistēmas attīstību;
- konstatēt un informēt par tiesu prakses atšķirībām dažādās Latvijas tiesās, nodrošinot pasākumus, lai nepieciešamības gadījumā pārrunātu šos jautājumus ar apgabaltiesu vadību un vienveidotu tiesu praksi attiecīgajā jautājumā.

[3] Tiesnešu vadība.

[3.1] Uzticēšanās tiesu varai ir svarīgs apstāklis, lai nodrošinātu varas dalīšanas principa realizēšanu demokrātiskā valstī. Šī apsvēruma sasniegšanai svarīga ir ne tikai katra tiesneša iesaiste, bet kopējā tiesu varas reflektēšana uz dinamisko tiesību attīstību, kas nepārprotami ir saistīta ir tiesas spriešanas rezultātu, jo tiesu sistēmā ir saskatāma diezgan liela pretestība jauninājumiem un jebkāda veida izmaiņām – gan no darba organizatoriskā viedokļa, gan arī tiesu prakses viedokļa, kas diezgan plaši medijos izskan attiecībā uz dažādām tiesību jomām. Tādējādi būtiska ir nolēmumu motivācija un tiesas argumenti, kāpēc nolēmums ir labvēlīgs vienai vai otrai strīda pusei. Uzskatu, ka no jebkura tiesneša ir sagaidāma rīcība skaidrojot tiesas nolēmumu (nepieciešamības gadījumā arī publiski).

Tādējādi minētā mērķa sasniegšanai, neņemot vērā jau likumā „Par tiesu varu” noteiktajiem tiesas priekšsēdētāja pienākumiem, būtu jāseko līdzī tiesnešu faktiskajai noslodzei, lai organizētu darba tādā veidā, lai ātrāk tiktu sasniegts jebkura tiesā izskatāmā strīda rezultāts (nepieciešamības gadījumā veicot lietu pārdali, specializāciju maiņu u.tml.). Minētais apsvērums būtu arī vērtējums gadījumos, ja tiesnesis piedalās jebkāda veida darba grupās, tiesnešu pašpārvaldes institūcijās, vai jebkādos citos pasākumos, kas saistīti ar tiesu varas stiprināšanu. Uzskatu, ka šāda rīcība tikai motivēs tiesnesi uz lielāku iesaisti gan viņa tiešo darba pienākumu pildīšanā, gan arī ārpus tiesas pasākumu nodrošināšanā, kā arī ļaus izvairīties no gadījumiem, kad novēlota nolēmuma pieņemšana nav sasniegusi tiesvedības rezultātu un radījusi neatgriezeniskas sekas kādai no strīda pusēm.

[3.2] Svarīgs apstāklis ir sadarbība ar citu valstu tiesām tiesiskās domas attīstībā, apmainoties ar pozitīvajiem prakses piemēriem, kā arī, iespējams, pārņemot pozitīvos risinājumus tiesu darba organizācijā.

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā tika aizsākta prakse apkopot tiesas tiesnešu atceltos un grozītos nolēmumus, īsi aprakstot arī iemeslus, kuru dēļ nolēmums ir ticis grozīts vai jautājums atrisināts ar citādāku rezultātu. Uzskatu, ka šis darbs būtu turpināms, jo tas sniedz būtisku pienesumu pieņemot lēmumu līdzīgus gadījumos. Turklāt šāda veida apkopojumi ļaus identificēt gadījumus, kurus nepieciešams pārrunāt tiesas iekšienē, lai radītu atbilstošu redzējumu par jautājuma aktuālajām aplēsēm.

[4] Tiesas darbinieku vadība.

[4.1] Tiesas darbinieki ir atslēga pozitīvai komunikācijai ar tiesas klientiem, kas ir viens no virzieniem, kurš jānodrošina, lai sasniegtu likuma „Par tiesu varu” nostiprinātos tiesu varas mērķus.

Līdz ar minēto ir būtiski ieguldīt gan laiku, gan resursus tiesu darbinieku attīstībā, lai tiesu darbinieks ne tikai ar atdevi strādātu tiesu varas, tātad valsts, labā, bet arī veicinātu viņu motivāciju darbam, tajā skaitā, nodrošinot apmācības un iesaisti projektos, kuros iesaistās visa tiesa, kā arī atbilstoši iespējām motivēt darbiniekus arī materiāli.

Turpināmas arī darbinieku sanāksmes un problēmjaudājumu pārrunas, ar kuriem tiesas darbinieki saskaras, kā arī vienojoties par veidu, kādā šīs problēmas tiek vienveidīgi risinātas.

Uzskatu par veiksmīgu prakses piemēru, ka tiesā ir izveidota darbinieku grupa, kura konstatē un definē problēmjaudājumus darba organizācijā, kuriem nepieciešama tiesas vadības iesaiste. Atsaucoties uz šo aicinājumu un saklausot darbinieku ierosinājumus, tiek vairota darbinieku ieinteresētība un motivācija veikt savus darba pienākumus.

Būtisks uzsvars būtu liekams arī uz darbinieku saliedēšanas pasākumiem, kas pastāvošās ārkārtas situācijas dēļ nebija iespējams.

[5] Administratīvā vadība.

[5.1] Papildus iepriekš minētajam uzskatu, ka tiesas priekšsēdētāja vietniekam, ievērojot viņa kompetenci, būtu jānodrošina tiesas tiesneši un darbinieki ar visu nepieciešamo nepārtrauktam darba procesam, tajā skaitā ar visu nepieciešamo informāciju, kas saistīta ar personālvadību un izglītības iespējām.

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā ir izveidota bibliotēka, kura būtu papildināma ar jaunāko juridisko literatūru, jo uzskatu, ka doktrinālās atziņas ir obligāti piemērojamas tiesu nolēmumu pamatošanā (argumentēšanā).

Būtiska ir tiesas iesaiste sabiedriski nozīmīgos pasākumos, kā, piemēram, ēnu dienas un studentu prakšu nodrošināšana. Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesneši ir iesaistījušies projektā Skola 2030, kur vairākās vispārējās izglītības iestādēs stāstījuši par tiesu varu un tiesneša profesiju, sabiedrības locekļu savstarpējo līdzpastāvēšanu sabiedrībā un cieņas apsvērumiem, kas ir izpelnījušies lielu atzinību ne tikai skolu vadībā, bet arī Saeimas deputātu vidū.

Nepieciešams turpināt uzturēt ciešu sadarbību ar Tiesu administrāciju, lai nodrošinātu tiesas darba nepārtrauktību, kas ietver sevī gan materiāltehnisko nodrošinājumu, gan arī cilvēkresursus.